

Slutrapport

Insats för samverkansmedel

Denna mall ska användas vid slutrapportering av insatser finansierade av Samordningsförbund Gävleborg.

Diarienummer
SFG 24-10.01

Signatur
AKH

Ankomstdatum
2024-04-15

Slutrapport för insatser skickas via e-post till kontakt@finsamgavleborg.se

Rapportens syfte är att förmedla information till styrelsen för uppföljning och lärande.

Kontakt

Anna-Karin Hainsworth, förbundschef
anna-karin.hainsworth@finsamgavleborg.se
Tfn: 070-084 04 00

Per Lundgren, verksamhetsutvecklare
per.lundgren@finsamgavleborg.se
Tfn: 070-320 54 68

1. Allmänna uppgifter

Insatsens namn Ett hållbart arbetsliv i Ljusdal (EHA)
Insattid – åååå-mm-dd 2022-01-01 – 2024-03-31
Beviljade medel för insatsen 2 372 208 kr
Utnyttjade medel 1 766 251 kr

2. Ansvarig för genomförande av insatsen

Organisations namn Ljusdals kommun	Arbetsställets namn Arbetsmarknadsenheten, Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Namn - kontaktperson för insatsägare Peter Knapp	Mobiltelefonnummer 070-191 30 57
E-postadress peter.knapp@ljusdal.se	
Postnummer 827 80	Postadress Ljusdal

3. Samverkansparter

Organisation Försäkringskassan, Försäkringskassan Gävleborg
Organisation Region Gävleborg, Ljusdal Din hälsocentral
Organisation Arbetsförmedlingen Gävleborg
Organisation Ljusdals kommun

4. Insatsbeskrivning

4.1 Syfte och bakgrund till insatsen:

Syftet med insatsen var att pröva om metod SE/IPS skulle fungera bra lokalt för att ge individer i målgruppen med psykisk ohälsa stöd och vägledning till att finna och behålla ett arbete på den öppna arbetsmarknaden, för att därefter ta ställning till om och hur metoden i så fall skulle implementeras i ordinarie verksamhet. Ett annat syfte var även att stärka samverkan mellan berörda parter genom att utgå från en gemensam metod och utveckla en insats som kunde vara tydligt kopplad till de Trisam-team som verkar i Ljusdals kommun.

I Ljusdal finns kommuninvånare som trots insatser inte kommer ut i sysselsättning eller arbete. Gemensamt för dem alla är att de lever med psykisk ohälsa och/eller funktionsnedsättning vilket leder till stora begränsningar för att delta i arbets- och samhällslivet. Mysam Ljusdal upplevde ett stort behov och avsaknad av samordnade rehabiliteringsinsatser för målgruppen. Trisam-teamen i kommunen behövde utvecklas i samverkan med övriga parter för att bli en viktig länk för målgruppen så att dessa individer inte faller mellan stolarna.

Utredare och följeforskare Kaj Gustavsson från Region Gävleborg, Välfärd FoU, genomförde under år 2019 en förstudie gällande långtidssjukskrivna med psykisk ohälsa i Ljusdals kommun. Detta ledde till att Mysam-gruppen beslutade att titta närmare på metoden Supported Employment/Individual placement and support. Vidare tog man del av insats - Ett hållbart arbetsliv- i Ockelbo och Ovanåker, som hade som målsättning att utbilda medarbetare i metoden och implementera densamma i ordinarie verksamhet.

Mysam-gruppen identifierade att det för målgruppen inom psykisk ohälsa i stor utsträckning saknades riktade och samordnade insatser för att få en fungerande livssituation gällande hemliv och sysselsättning i vår kommun. I samband med att Mysam-gruppen aktivt började omvärldsbevaka insatser, studier och evidensbaserade metoder som skulle kunna tillgodose identifierade behov framkom att liknande arbetssätt genomförts där resultatet visat på goda effekter. Lokala insatser visar på att resultat med satsning på nya metoder med inriktning mot Supported Employment (SE) och Individual placement and support (IPS) har mycket god måluppfyllelse för målgruppen. Utfall visar på att mellan 40 – 63% av deltagare efter insats kommer ut i arbete, sysselsättning eller studier med hänvisning till insatser som IPS-Hudiksvall och SE Coach Gävle.

4.2 Målgrupp för insatsen: Vilka grupper/individer har omfattats av insatsen.

Målgrupp för insatsen har varit:

- Personer i åldern 18–65 år med behov av samordnad rehabilitering.
- Personer som lever med psykisk ohälsa eller upplevd psykisk ohälsa som innebär begränsningar i det dagliga livet och den som har en psykisk, neuropsykiatrisk eller kognitiv funktionsnedsättning.

Volym för insatsen: 50-60 personer med önskvärd könsfördelning 50% kvinnor och 50% män. Inom målgruppen förväntades det finnas både individer som var sjukskrivna och som inte var sjukskrivna. Individerna beräknades främst komma från socialtjänsten, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Projektet avgränsades gällande att inte arbeta med personer med pågående missbruk.

5. Resultat och utfall av insats

5.1 Måluppfyllelse: Ange mål och resultat.

- Att tillhandahålla stöd för totalt 50-60 deltagare med önskvärd könsfördelning, 50% kvinnor och 50% män. Ett stöd som är baserat på och har inriktning mot metod SE/IPS, där stödet är anpassat efter individens behov, förmåga och önskemål enligt individuell planering.
Resultat: Vi har haft 41 deltagare i projektet – mål ej uppfyllt.
Könsfördelning 68% kvinnor och 32% män. De som aktualiserats för projektet har fått en plats oavsett kön, men flest kvinnor har blivit aktualiserade. Endast en person med utländsk bakgrund har aktualiserats.
Medelålder för kvinnor vid start i projektet var ca 40 år. Flest kvinnor från åldersgruppen födda under 60-70 talet.
Medelålder för män vid start i projektet ca 35 år. Flest män från åldersgruppen födda under 80-90-talet.
- Att minst 40% av deltagarna går vidare till anställning eller studier.
Resultat: baserat på 41 deltagare är resultatet 31,7% som gått vidare till arbete, aktivt arbetssökande via kompletterande aktörer samt studier. Om man räknar med de som har kommit till sysselsättning är resultatet 56%. Detta är en variabel som inte togs med då projektansökan skrevs, men är en variabel som man räknat med då metod SE/IPS utvärderats i landet. Eftersom vi ej uppnått lägsta antal deltagare, 50 st, som sattes som mål kan vi inte heller räkna på måluppfyllelse annat än på det antal som deltagit i Ett hållbart arbetsliv.
Det finns flera orsaker till att ett lägsta antal om 50 personer ej uppnåtts t ex att antalet var högt satt från början. En annan orsak är delvis sjukskrivning i personalen vilket saktade ner produktiviteten i projektet. I övrigt upptäckte vi att målgruppen stod längre ifrån arbetsmarknaden än metoden matchade, alla uttryckte en vilja att arbeta men stod längre ifrån en arbetsträning än man först trodde. Arbetsmarknaden i Ljusdal är inte heller den lättaste att ta sig in på utan utbildning och förmåga att jobba 100%. Då projektansökan skrevs fanns också en ambition om att kunna nyttja platser inom den egna enheten AME men så blev inte fallet i verkligheten vilket har gjort arbetet att få personer i arbetsträning mer tungrovt.

- Att deltagare upplever att de fått stöd som varit till nytta.
Resultat: Vi har under projekttiden regelbundet delat ut enkäter som Samordningsförbundet sammanställt och utifrån dessa har en positiv respons påvisats. Vi har även regelbundet haft träffar där man både muntligt och skriftligt har haft möjlighet att framföra sina åsikter och det har genomgående varit mycket positiv respons förutom ett klagomål som inlämnats till Samordningsförbundet från en person som ansåg att projektet varit fel insats för denne och att bemötandet inte varit tillfredsställande. Utöver detta har vi även fått in mycket positiv respons från anhöriga som upplever att de och deras anhörige äntligen fått en chans att ta sig vidare med rätt sorts stöd för en bättre livssituation. Många beklagar och har blivit upprörda över att Ett hållbart arbetsliv inte implementeras i kommunen. (Se bilagor 1 och 2)
- Att utbilda 2 st medarbetare inom Arbetsmarknads- och socialförvaltningen till "IPS/Finsamcoacher" samt 25 st chefer/beslutsfattare och operativa medarbetare i metod SE/IPS för en ökad förståelse och underlättande av samverkan.
Resultat: Uppnått våren 2022.
- Att metod SE/IPS efter insatsens avslut är förankrat och implementerat som ett ordinarie arbets sätt som tillämpas av utbildade medarbetare inom socialförvaltningen och arbetsmarknadsenheten.
Resultat: Ej uppnått.

5.2 Arbetssätt och verksamhetsbeskrivning: Beskriv vilka metoder/arbets sätt och vilka aktiviteter som har genomförts. Har de metoder/aktiviteter ni angett i ansökan använts/utförts på det sätt som var tänkt?

Vi började med att lägga grunden för insatsen i och med en 4-dagars utbildning i SE/IPS för två coacher samt en endagsutbildning i SE/IPS till 25 medarbetare i förvaltningen för att sprida kunskapen och lägga grunden för en samverkan och en samsyn kring målgruppen. Vi valde sedan att jobba så metodtroget det var möjligt genom att vara en coach som följde en deltagare från A-Ö och ansvarade för både kartläggning, handlingsplan, genomförande och uppföljning, Detta för att skapa trygghet och kontinuitet för varje deltagare. Vid uppstarten var vi även runt till olika verksamheter inom kommunen och berättade om projektet för att sprida kunskap och nyfikenhet.

Vi har för deltagarna anordnat studiebesök på företag både enskilt och i grupp. De som har haft arbetsträning har fått det stöd de önskat ute på arbetsplatsen eller i anslutning till denna under den tid de har haft behovet. Under första hälften av projektet anordnades walk-and-talk för att deltagarna i grupp skulle ha möjlighet att komma ut i rörelse, få en chans att prata med coach och andra deltagare samt ha en sysselsättning om man stod på kö in till projektet så att väntan inte skulle kännas så lång. Vi har även använt oss av jobb-kort som ett verktyg för inspiration i samtalen om vilka yrken eller arbetsplatser deltagarna ville testa eller sätta mål för att nå framåt. Ett annat verktyg har varit små hemläxor och mindmaps - att på stort blädderblock skriva ned mål, drömmar, nuvarande situation, önskemål, vägar vidare, uppdrag att genomföra mm för att tydligt se en sammanfattning av livssituationen framför sig, vilket i de flesta fall varit mycket uppskattat och har skapat tydlighet och insikter. Vi har såklart även jobbat med att skriva CV och personligt brev samt sökt arbete.

Vi har jobbat med fokus på jobb för varje individ, men de flesta har varit i behov av arbetsträning i mindre skala som ett första steg i processen. Vägen till att vara jobb-redo har varit ganska lång. Många har varit väldigt ensamma i livet och vi skapade därför en studiecirkel i Mindset utifrån behovet att stärka självkänsla, självförtroende och att få en chans till social träning. Många har uttryckt att det var skönt att höra och se att fler var i samma situation. Studiecirkeln utmynnade vid avslut ut i en konst-grupp som senare genomförde en konstutställning på Ljusdals Museum. Vi

har lagt mycket tid på samverkan med andra myndigheter och vårdinstanser genom flerpartsmöten och nätverksarbete utifrån lösningsfokus. Anhöriga har också varit delaktiga i de fall deltagarna önskat det. De deltagare som haft anställning på gång och subventionerad anställning igång har fått fortsatt stöd av coacherna om de så önskat för att de skulle känna trygghet och upprätthålla kontinuitet i livet och på arbetsplatsen. Detta är något som även metoden förespråkar.

Den främsta vägen in till projektet har varit Trisam-teamen, där projektledare suttit med som permanent representant under projekttiden. Vi har även haft ett öppet intag för att människor inte skulle falla mellan stolarna. Det visade sig att behovet var stort och inflödet har skett relativt jämnt in via de båda vägarna. Vi hade tänkt gå ut via media och berätta om projektet, men då det snabbt blev en lång kö kände vi att vi inte kunde göra mer reklam för Ett hållbart arbetsliv, så att vi inte skulle kunna tillmötesgå alla som var i behov av stöd. Det finns ett stort mörkertal bland våra medborgare som behöver detta stöd i livet även framöver.

Det har känts viktigt att försöka skapa ett närmare samarbete med psykiatrin. De har även varit ganska flitiga remitter till Ett hållbart arbetsliv. Vi har fört dialog kring förbättrat samarbete och har hållit god kontakt kring individens insatser där det behövs. Under projektets gång har psykiatrin Hudiksvall/Ljusdal upprättat ett eget Trisam-team som vi var med i endast vid uppstarten 2024, till dess beslut fattades om att Arbetsmarknadsenheten inte ska vara representant i Trisam. Vi har även upprätthållit det nätverk som funnits i många år på tjänstemannanivå, SAMSYN, för att kunskap om varandras arbete och snabba kontaktvägar ej ska gå om intet.

I samverkan internt har vi haft arbetsmarknadskoordinator med i arbetsgruppen och god kontakt i övrigt men tyvärr har denna funktion inte funnits tillgänglig på det sätt för EHA som var tanken från början. Vi har varit tvungna att vända oss ut till den öppna arbetsmarknaden i första hand för att söka arbetsträningsplatser och jobb. Detta arbete har i och för sig gjort det mer metodtroget då man enligt SE/IPS bör leta arbete på den öppna arbetsmarknaden. Vi har haft stående möten med NärLjus för att ha en koppling till näringslivet och tips om kontakter via dem. I de fall deltagare funderat på studier eller eget företagande har vi ordnat trepartsmöten med studie- och yrkesvägledare samt NärLjus.

Vi valde också att genomföra ett par Framtidsverkstäder för att fortsätta dialogen kring målgruppen och dess behov samt tankar om insatser och implementering av metod SE/IPS. Det var relativt god uppslutning på de verkstäder som genomfördes men engagemang inom den egna förvaltningens del, socialtjänst, har varit svalt under hela projektets gång. Detta trots att dialog fördes inför start av projektet huruvida socialtjänsten skulle delta aktivt genom att bidra med en av coacherna i projektet samt att deras representant suttit med i arbetsgruppen under projekttiden. Till den andra Framtidsverkstaden inbjöds även Hudiksvalls kommun för att berätta och inspirera kring deras förändringsresa kring arbetssätt för målgruppen och i organisationen. Ambitionen var att anordna en tredje Framtidsverkstad inför avslutet av projektet och eventuell implementering, men det blev inte läge för detta då beslut i nämnden om att endast ta vara på den del som handlar om arbetsförmågebedömningar framgent fattades under hösten 2023. Genomgående har det varit svårt med engagemang och dialog inom den egna förvaltningen trots försök. Det har dessutom skett ett antal chefsbyten på olika positioner under projekttiden vilket medfört bristfällig kontinuitet i kunskap och engagemang för att driva frågan kring måluppfyllelse och implementering vidare.

Projektledare och coach i Ett hållbart arbetsliv har varje höst och vår föredragit projektresultat, tankar om implementering, respons från deltagare och samverkansparter i nämnden. Fyra politiker har besökt verksamheten. Politiker har även deltagit i Framtidsverkstäder och avslutskonferens. Projektledare har även deltagit regelbundet i Mysam-möten som hållits för att

föredra projektets genomförande och resultat till styrgruppen. Arbetsgruppen har haft möten en gång per månad.

Kunskapsdialog i länet med andra kommuners insatser EHA och andra projekt har skett under projekttiden. Under första delen av projektet initierades även frukostmöten digitalt av Samordningsförbundet med övriga EHA i länet, då dessa fortfarande var igång. Tanken var att besöka flera av länets liknande projekt men vi hann endast besöka Ovanåker på egen hand. Vid gemensamma länsträffar – Kunskapsdialog genom Samordningsförbundet, besökte vi även Ockelbo och Söderhamn samt att vi själva stött värddar för en sådan träff i Ljusdal vid ett tillfälle. Genom Samordningsförbundet har även nätverk upprättats med representanter i länet som genomgått SPETSA utbildning – arbetsförmågebedömning, och i samband med detta har digitala träffar hållits samt en fysisk träff hos ARBOS i Gävle.

Avslutskonferens hölls den 20 mars 2024 för att summera och presentera resultat och erfarenheter från projekttiden. Till konferensen bjöds alla representanter från Mysam, Trisam, Arbetsmarknads- och socialnämnden samt chefer och tjänstemän/kvinnor inom Arbetsmarknadsenheten och Socialtjänsten in. Medverkade gjorde även Per Lundgren, verksamhetsutvecklare på Samordningsförbundet för att inspirera och sprida kunskap i vår kommun kring den danska forskningen BIP. Ett led att försöka inspirera till nya vägar och tankesätt framåt då kommunen valt att inte implementera metod SE/IPS.

5.3 Avvikelser från planering (tidsplan, aktiviteter numerära mål, m.m.):

Har insatsen kunnat genomföras enligt planering? Om inte, vilka åtgärder har vidtagits? Om målet ej nåtts, vad är orsaken till detta?

Insatsen har genomförts enligt planering med en liten fördröjning av start för coach nummer två p g a nyrekrytering. Målet om 50-60 deltagare har ej nåtts bl a p g a en svår målgrupp som kräver mycket tid. Det har inte heller skett en lika bra samverkan internt inom förvaltningen som förväntades. Det har varit svårt att finna matchande jobb för målgruppen trots en upplevelse av att det ändå varit möjligt att finna arbetsträningsplatser. En orsak till att intaget också saktade ner en period var sjukskrivning av personal, vilket såklart påverkat resultatet. Eftersom utlovat samarbete med arbetsmarknadskoordinator och interna platser inom AME ej har fungerat i den utsträckning som var tanken från början så har även detta bidragit till längre vägar för resultat. AME i Ljusdal har en stor egen verksamhet så många personer får redan anställning och stöd via den verksamheten. Detta gör att den målgrupp som varit aktuell för projektet har stått väldigt långt ifrån ordinarie arbetsmarknad och har behövt mycket koordinering av insatser från samverkansparter innan de varit jobb- eller studieredo. I Ovanåker har man t ex via Hälsocentralen kunnat erbjuda Må-bra grupper som gjort att målgruppen för EHA lättare kunnat ta emot stöd för att närma sig arbete/studier. Detta arbete upplever vi att vi själva fått stå för i vår kommun för var och en av deltagarna.

Något som kan betraktas som en miss i projektansökan är att vi inte har skrivit med variabeln sysselsättning i måluppfyllelsen. Denna variabel räknas med i de uppföljningar man gjort kring metod SE/IPS och även i andra projekt i länet har denna variabel räknats med. Utifrån detta perspektiv skulle vi i Ljusdal med det antal deltagare vi uppnått, 41 st, ha ett resultat på 56%. Däremot har vi ju inte uppfyllt målet om antal deltagare på 50-60 st. För denna målgrupp kan uppnående av sysselsättning vara ett stort och nödvändigt steg.

Det som ej heller uppnåtts är en ökad samverkan kring målgruppen och en insats som kunde vara tydligt kopplad till Trisam-teamen. Då Ljusdals kommun har valt att endast inrikta sig på sysselsättning för individer med försörjningsstöd och att socialtjänstens ekonomienhet inte sett sig som part i projekt EHA faller tyvärr en del av syftet utifrån projektansökan.

5.4 Beskriv uppföljning och utvärdering av målen:

Hur har ni arbetat med uppföljning och utvärdering, samt med vilka har detta kommunicerats?

Arbetsgrupp har haft möten en gång varje månad med återrapport om läget mm. Från början hade även coacher i EHA stående möten med socialsekreterare i ekonomigruppen men dessa möten avbokades med tiden av socialtjänsten. Projektledare har deltagit i alla Mysam-möten för att delge läge och resultat från projektet för styrgruppen. Både projektledare och coach har föredragit resultat och nuläge för Arbetsmarknads- och socialnämnden två gånger per år.

De som inbjudits till Framtidsverkstäderna som anordnats har varit både tjänstemän, chefer och politiker från arbetsmarknad, socialtjänst, omsorg, utbildning, personligt ombud, vårdinstanser m fl för att återge till så bred krets som möjligt hur projektet fortskridit och för att ge möjlighet till diskussioner kring detta.

Deltagarna har under start i projektet samt vid avslut erbjudits att genomföra Samordningsförbundets enkäter där resultaten sedan delgivits vid Kunskapsdialoger i länet av Samordningsförbundets verksamhetsutvecklare. Deltagarna har även vid separata sammankomster kring jul, sommar och avslut av projektet getts möjligheter att muntligt och skriftligt delge sina synpunkter. Deltagare gavs även möjlighet att närvara vid nämndsmöte för att framföra sina synpunkter. Utöver detta har flera anhöriga velat berätta om sina erfarenheter och synpunkter kring projekt EHA, vilket de gjort både skriftligt och muntligt och detta har delgivits vid avslutskonferensen. Ett samförskande samtal genomfördes som berörde klagomål från Trisam i annan kommun visavi socialtjänstens och EHA's hantering av ett gemensamt ärende i Ljusdal. Det visade sig dock att deltagaren inte hade några klagomål avseende EHA i detta ärende, tvärtom hade personen känt ett stort stöd även om önskat resultat ej uppnåddes skyndsamt.

6. Analys

6.1 Beskriv tillvaratagna erfarenheter och lärdomar från insatsen:

Man behöver vara mer samplanerad innan projekt, mer genomtänkt och med tanke framåt för en helhet. Alla parter behöver sträva åt samma håll. Mindre framgångsrikt att det blir ett "projekt" på sidan av en ordinarie verksamhet, vore bättre med en "insats" i befintlig verksamhet eftersom man i ett projekt inte tas på samma allvar och blir som en blindtarm på sidan om andra verksamheter. Det har troligtvis varit svårare för oss coacher med samverkan kring deltagare som inte kommit in via Trisam för de blir inte en gemensam angelägenhet. De nekas oftare försörjningsstöd, svårt med samarbete. Om vi inte hade haft öppet intag skulle vi haft ännu sämre resultat vad gäller antal deltagare totalt även om Trisam kanske haft några fler att tillföra om inte kötiden blivit lång vid starten. Ungefär hälften har kommit in via "öppet intag". Vi hade en ambition om att marknadsföra projektet mer utåt men vi insåg tidigt att detta inte skulle gå då vi inte hade resurser att möta efterfrågan. Det finns en målgrupp som är osynlig i vår kommun, de som sitter hemma och överlever med hjälp av anhöriga.

I Trisam efterfrågas ofta sysselsättning eller stöd vidare till arbete eller studier för individerna. AME blir en viktig part i Trisam då ingen annan part hanterar sysselsättningsfrågor med lägre krav-nivå än Arbetsförmedlingen. Inte ens Arbetsförmedlingens nya tjänst via kompletterande aktör, Steg till arbete, förefaller matcha denna målgrupp då kraven som ställs på närvaro mm är för stora. Då kommunerna inte har en skyldighet att ordna sysselsättning till invånarna så blir det lättare och billigare att säga nej och endast fokusera på målgruppen med försörjningsstöd. Många hamnar utanför stöd vidare i livet. Socialtjänsten har två uppdrag inom ekonomiskt bistånd, nummer ett – att stötta individer till egen försörjning, nummer två – att tillfälligt ge ekonomiskt

bistånd i avvaktan på egen försörjning eller att ge avslag till detta. Om en person i vår kommun skulle vilja ansöka om bistånd enl SoL 4:1 för stöd att må bättre och ta sig vidare till egen försörjning så borde kommunen inte kunna säga nej till detta - en fråga att diskutera vidare kanske?

Ljusdals kommun har en stor verksamhet inom AME vilket gör att de personer som blivit aktuella för projektet har stått väldigt långt ifrån arbetsmarknaden i många fall. En person som haft kanske 8-10 år ifrån arbetsmarknaden tar sig inte tillbaka på kort tid, det är ingen quick-fix. Det måste finnas förståelse för detta inom kommunens verksamheter. Att sätta en tidsgräns för hur länge man kan få stöd skapar återigen en rundgång i systemet för denna målgrupp som mår sämst och står längst ifrån egen försörjning. Dessa personer behöver ta små steg framåt i stegförflyttningar, vilket man ändå kan göra med jobb i fokus samt ett lösningsfokuserat helhetstänk kring individen i samverkan med andra myndigheter och vården.

Arbetsförmedlingens organisering som gasar och bromsar utifrån direktiv från staten blir en osäker samarbetspart och därför är det extra viktigt med den överenskommelse som nu finns mellan Af och kommun och att goda kanaler och personliga kontakter finns för att kunna lotsa denna målgrupp vidare. Då Af's nya insats, Steg till arbete, inte heller matchar denna målgrupp som projektet haft hamnar återigen ett stort ansvar på kommunen att få dessa människor att göra stegförflyttningar för att så småningom kunna ta del av Af's utbud.

Försäkringskassan har ett samordnande ansvar och personliga handläggare för de som är inne i systemet, vilket underlättar samverkan och goda kontakter för lösningar för individen. Det man kanske glömmer är att Försäkringskassan även kan samordna stegförflyttningar för personer utanför deras system, en möjlighet som kommunerna kanske oftare borde ta vara på i förändringsprocessen kring individer. Är detta en fråga som Försäkringskassan och kommunen kan utveckla vidare?

Regionens rehab-koordinatorer inom primärvård samt psykiatri är fantastiska funktioner som är otroligt viktiga för individer och samverkansparter. De är spindlar i vårdens nät och gör det möjligt för oss tjänstemän att faktiskt kunna samordna och planera även för en individ som inte själv kan eller förmår hålla kontakt med vården på ett kontinuerligt sätt. Vilket i dagens samhälle kräver mycket även av personer som har full kapacitet.

Både anhöriga och deltagare har lovordat den hjälp och det stöd de fått i projektet. De förstår inte att man inte har kvar en sådan här verksamhet för medborgarna. Det är första gången på länge som de har upplevt ett faktiskt stöd och att det varit enkelt att kommunicera och få hjälp vidare. Tillgängligheten har varit hög, vilket inte alltid erfars i dagens samhälle. Denna målgrupp behöver en bra miljö att mötas i både fysiskt och psykiskt. De behöver lotsas och vägledas samt motiveras. De behöver förståelse och bli lyssnade på. De behöver få ta saker i sin egen takt. Anhöriga behöver få delta och uttrycka sina erfarenheter och möjligheter att delta i förändringsarbetet kring individen.

Vi på EHA Ljusdal har jobbat en del på gruppverksamhetsnivå för att stärka den sociala förmågan och nätverket kring individerna. Det är en grund för att våga och orka vara ute i samhället och på en arbetsplats eller att våga studera igen. Det har känts viktigt. Deltagare har även fått visa sina dolda talanger via konstnärliga uttryck, något som stärkt deras självkänsla och självförtroende.

6.2 Beskriv i vilken form insatsen har blivit eller kommer bli implementerad:

Det man tagit fasta på efter projektet är att arbetsförmågebedömningar ska göras inom AME's verksamhet AME-butiken. Efter nämndens beslut hösten 2023 om att Ett hållbart arbetsliv inte skall implementeras i sin helhet var det sagt att Arbetsmarknadsenheten skulle ha en representant kvar i Trisam-teamen, men under våren 2024 har enhetschefer och förvaltningschef beslutat att så icke ska ske framgent. Representant från AME som ska genomföra arbetsförmågebedömningar bjuds in till Trisam i ärenden aktuella från socialtjänsten.

6.3 Brukarmedverkan: Beskriv hur deltagare involverats och gjorts delaktiga i insatsen, samt vilka lärdomar och erfarenheter de bidragit med.

I och med metod SE/IPS så har den inledande kartläggningen och handlingsplanen utgått från deltagarnas behov och kunskaper samt önskemål. I tät dialog har vi försökt att anpassa allt arbete utifrån vart var och en har befunnit sig i livet och vad de önskat hjälp med. Vid arbetsträningar har de själva fått beskriva vad de kan ordna med på egen hand och vad de har behövt stöd med för att våga och lyckas göra en stegförflyttning. Det har såklart både lyckats och misslyckats för det är svårt att veta exakt vart gränsen går för en person och de vet inte det själva heller, man behöver våga pröva sig fram. Det gäller att vara lyhörd som coach och vi är inte mer än människor så ibland har det blivit "backsteg" men i de flesta fall framsteg.

Då vi upplevde att många satt med liknande känslor och funderingar kring livet och sig själva skapade vi en studiecirkel, i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan, kring ämnet mindset. Studiecirkeln gav en samhörighetskänsla och deltagarna kunde finna vänskap och förståelse samt att de kunde förmedla goda råd till varandra. Det gav en effekt av empowerment och mynnade sedan ut i en konst-grupp, då flera hade konstnärliga talanger, och en konstutställning på Ljusdals museum.

Deltagarna har fått chans att svara på enkäter från Samordningsförbundet i början och slutet av deras deltagande i EHA. Vi har samlat in skriftliga och muntliga synpunkter till redovisning för politikerna i nämnden. Deltagarna har fått framföra sina synpunkter om projektet till vår enhetschef vid ett tillfälle vid en julfika 2023. De har också frivilligt fått förmedla sina synpunkter skriftligt till den avslutande konferensen vi anordnade för tjänstemän, chefer och politiker. Några anhöriga har även varit angelägna om att få lämna sina synpunkter. De som inte velat skriva med egna ord har fått uttrycka sig muntligen kring synpunkter på projektet. De ord som då bl a framkom var: att bemötandet varit mycket viktigt, de har känt sig respekterade, känt att vi coacher har trott på dem, de har känt tillit, fått vägledning, vi har haft hög tillgänglighet, det har varit individanpassat, vi coacher har skapat förtroende, det har varit bra med rutiner, bra att få en chans till social kontakt, flexibilitet i bemötande och stöd, hembesök har uppskattats, de har känt sig lyssnade på och fått en chans att prata, de har blivit glada, de nämner den lugna känslan i lokalen och de tycker att de fått snabb återkoppling. Många är väldigt ledsna över att projektet inte implementeras.

Lärdomar och erfarenheter som vi coacher har samlat på oss är att: det tar tid för denna målgrupp att nå hållbara förändringar, stegförflyttningar är viktiga, att jobba med hela livspusslet och nätverket är viktigt, samverkan är nödvändig, de har "långtradare med bagage" med sig från livet, är osäkra på sig själva och sin förmåga, har valsat runt i systemen, hamnat i kläm, har förmågor men måste få bygga långsamt, behöver stöd, behöver koordinering/samordning, orkar inte hålla reda på och hålla isär alla kontakter och all information, det är svårt att vara ensam och slåss mot systemet, det är svårt att bli lyssnad på och tagen på allvar, det finns en oerhörd stress över livet och ekonomin, de är utmattade, har olika diagnoser, behöver bli trodda på och respekterade.

(Bifogar några av de synpunkter som deltagare och anhöriga har delgivit oss som bilagor.)

6.4 Beskriv framgångsfaktorer/positiva effekter:

- Det har funnits en god samverkan kring deltagare med Trisam-representanter, framförallt ett tätt samarbete med rehab-koordinatorerna för en sammanhållen vårdkedja. Det har varit enkelt att kontakta representant från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att få svar på frågor för deltagares del. En bra planering skapas mest hållbart med personliga handläggare såsom Försäkringskassan har det ordnat.
- Samverkan är A och O för att lyckas i komplexa ärenden.
- Att deltagarna och anhöriga har känt ett stort stöd och att deltagarna gjort stegförflyttningar som varit positiva. Många deltagare upplever ett bättre mående. Några har fått nya vänner via gruppverksamhet.
- Den coachande rollen har varit viktig – att lyssna, förstå, få igång, driva, vara spindeln i nätet och koordinera, att finnas till och upprätthålla kontinuitet, ge trygghet, finnas för samtal och stöd vid behov, inge hopp, tro på individen, lotsa, ha kunskap om insatser och vägar vidare samt kontaktnät utåt, att kunna stötta i att hitta en arbetsplats att träna på och vara med för att övervinna rädslor och hinder samt följa upp. Stegförflyttningar i individens egen takt för hållbarhet är viktigt. Att som coach inte ge upp, fortsätta att tro på individen trots många motgångar. Att ha jobbfokus och prata om inkomster och behov är viktigt för att individen också ska börja tro på sin kapacitet och möjlighet.
- Lokalen vi har haft har skapat en bra grund för samtal och en trygghet för deltagarna. Vi har skapat en hemtrevlig och avslappnad miljö för möten och samtal.

6.5 Beskriv identifierade systemfel som påverkat insatsens resultat:

Kompletterande aktörer hos Arbetsförmedlingen gör att samverkan med Af blir distanserad. Det är svårt att få lokal anknytning till handläggare och personliga möten.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har inte varit tillräckligt synkade och i samförstånd kring målgruppen i samband med projektstart. Detta har gjort att samarbete och samverkan gått mer trögt än nödvändigt. Individ- och familjeomsorgens ekonomienhet har inte sett nytta av att samarbeta och finna lösningar i komplicerade ärenden, de har hänvisat till principer och rutiner. Det blir lätt systemfokus istället för individfokus. Trots direktiv från Mysam att göra något för målgruppen har det inte blivit en gemensam angelägenhet. Det skulle troligtvis behövs mer samtal innan och kanske en förstudie för att få till ett annat samarbetsklimat kring målgruppen.

Många byten av chefer på olika nivåer inom förvaltningen har skapat dålig förankring och kontinuitet i arbetet.

En hel del av våra deltagare har inte varit redo för insatsen. De har uttryckt en vilja att arbeta men har inte varit där rent praktiskt. De har haft ett större vårdbehov och behövt återgå till andra insatser först, men skulle vara hjälpta av att en sådan verksamhet som Ett hållbart arbetsliv sedan finns tillgänglig för vidare rehabilitering i samverkan.

7. Ekonomiuppföljning utnyttjade medel

7.1 Beviljade medel är helt utnyttjade

7.1.1 Var den budget ni lagt bra avvägd i förhållande till verksamheten? Beskriv om ni skulle gjort något annorlunda i efterhand och vilken betydelse det skulle haft för insatsen.

Budgeten har varit ganska bra avvägd men vi har inte nyttjat alla medel vad gäller löner, material, resor och handledning.

Det som hade kunnat göras annorlunda var att se till att de sökta medlen för två medarbetare på 150% nyttjades optimalt, t ex att den coach som ej var sjukskriven hade kunnat jobba mer procent under en begränsad tid och att man varit mer förberedd kring personalrekrytering innan projektstart. Dessutom hade den coach som avslutades i februari 2024 kunnat jobba till projektets avslut för att stötta deltagarna så länge som möjligt.

7.2 Beviljade medel är inte helt utnyttjade

7.2.1 Varför utnyttjades inte beviljade insatsmedel? Berätta om de faktorer som påverkat utfallet.

När det gäller lönekostnader så var en av tjänsterna som coach vakant i början av projekttiden då vi blev tvungna att nyrekrytera externt istället för att använda befintlig personal. Även i slutet av projekttiden har en av tjänsterna avslutats en månad tidigare än projektavslut. Dessutom har inte lönekostnaderna blivit lika höga p g a sjukskrivning en period under 2023 av personal på 50% av en 80% tjänst.

Material och resor har inte förbrukats i samma utsträckning som beräknades i ansökan. Det har gått åt cirka hälften av beräknade utgifter. Dessutom har kostnad för handledning blivit lite billigare än beräknat.

8. Uppgiftslämnare

Datum	Namn
240328	Lisa Arvsten, projektledare/coach Ett hållbart arbetsliv

Ett Hållbart Arbetsliv- text till politikerna

Vårvintern 2022 hörde min mamma talas om ett nytt projekt som hette Ett Hållbart Arbetsliv och tyckte jag borde ta kontakt med personerna som var ansvarig.

Jag hade nyligen avbrutit ännu en arbetsträning, var nedstämd, deprimerad och ledsen över min livssituation, dåliga ekonomi och att fortfarande vara långtidssjukskriven.

Avstämningsmötena med min rehab koordinator, handläggare på Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen pågick år efter år. Varför mår jag inte bättre och kommer jag någonsin hitta ett arbete? Tänkte jag om och om igen utan att få något svar.

Mina förhoppningar att coacherna i det här nya projektet skulle kunna hjälpa mig var obefintlig men jag bokade en tid med Lisa Arvsten och Bengt Erik Johansson.

Mötet var trevligt, de hade avsatt gott om tid och jag fick berätta min historia och varför jag behövde deras hjälp, jag blev både arg och ledsen när jag berättade om mitt liv. Jag berättade om hur jag utbildade mig till sjuksköterska, fick min legitimation och inte har kunnat jobba någon längre tid på grund av min utmattning och mitt mående.

Det jag i första hand behövde hjälp med var att koordinera möten med alla berörda personer och sen bryta min sociala isolering. En gång i veckan hade Lisa och Bengt Erik något de kallade för "walk and talk" för deltagarna. Ofta var det bara jag och Bengt Erik som promenerade tillsammans.

Vi pratade och jag var rörig, hade flera förslag och sidospår. Bengt Erik ställde frågor och tillsammans la vi ett mentalt pussel med mina behov.

Jag kände ofta en frustration över att mina diagnoser är "osynliga" ingen ser att jag lever med utmattning, generaliserad ångest och ADD och vad behöver jag för verktyg för att kunna jobba?

Bengt Erik hanterade min frustration på ett bra sätt och hjälpte mig se mina styrkor i stället för mina svagheter och inte jämföra mig med andra.

Med tiden växte mitt förtroende fram för både Lisa och Bengt Erik tack vare våra regelbundna träffar. Det fanns gott om tid avsatt när vi träffades och behövde jag av någon anledning boka om en tid behövde jag inte vänta en månad på en ny tid. Tillgänglighet är viktigt när man mår dåligt, energin räcker inte alltid att ta kontakt med alla som är inblandade i ens rehabilitering.

Deltagarna bjöds in till olika aktiviteter bland annat, studiebesök, en cirkelledare från studieförbundet Vuxenskolan kom och berättade om en studiecirkel och vi hade en egen studiecirkel som Lisa och Bengt Erik ansvarade för. Jag såg fram emot att träffa andra deltagare, vi delade med oss av våra personliga berättelser om hur det är att stå utanför arbetsmarknaden, fördomar som andra har om man lever med psykisk ohälsa och vad vi gör för att försöka må bättre. Livskvalitet var ett återkommande samtalsämne, vad ger mig livskvalitet?

Under det här två åren som projektet har pågått har jag förändrats och utvecklats. Jag vågade ställa krav på psykiatrin att jag behöver terapi, ha ärliga samtal med mina läkare och min handläggare om hur illa jag for av alla mina arbetsträningar och kanske kommer jag inte ha någon arbetsförmåga nu? Vad händer då med mig?

Känslorna av skam, skuld och prestationsångest minskade, min självkänsla har blivit bättre för jag känner att jag ändå har ett värde som människa. Jag flyttade från centrala Ljusdal till en liten stuga utanför Färila för att komma närmare naturen och tystnaden vilket jag behöver när min hjärna blir för rörig. Jag vågar utmana mig själv och prova nya aktiviteter för jag

behöver inte vara bäst på allt längre. Vi deltagare hade en konstutställning på Ljusdalsbygdens museum, det hade jag aldrig vågat göra före det här projektet. Framför allt och det viktigaste är att jag känner framtidstro och hopp igen och min livslust har kommit tillbaka. I ärlighetens namn tror jag inte jag hade levt idag utan stödet från min kurator på psykiatrin och hjälpen från Lisa och Bengt Erik. Samhället behöver lägga mer ekonomiska resurser och tid på varför det är så många som står utanför arbetsmarknaden idag. Mer flexibilitet gällande arbetstider och stötta arbetsgivare som tänker utanför boxen, alltså de som vill och vågar prova nya sätt att jobba och anställa. Vi behöver prata mer om hur vi ska orka ett helt arbetsliv och varför är normen att man ska orka ha jobba eller ha sysselsättning 100%? Det finns massor med stöd men tyvärr fungerar den inte alltid i praktiken och bryter ned en person som står utanför arbetsmarknaden och/eller är sjukskriven. Uppmuntra era anställda som brinner för att hjälpa personer som lever med psykisk ohälsa som Lisa och Bengt Erik gör. Ni politiker som jobbar, prata och lyssna på oss som lever med psykisk ohälsa i alla åldersgrupper. Bjud in till diskussioner och samtal, våga ställa frågor och var nyfikna. Tillsammans kan vi förändra och förbättra Ljusdals kommun.

//Kvinna, 34 år.

Vill skriva ett brev med anledning av att projektet som Lisa Arvsten mfl håller i kommer att avslutas sista mars.

Jag är anhörig/ mor till en av deltagarna.

Kommer att benämna deltagaren med X

X liv har kantats av många akuta besök och långa sjukhusvistelser i samband med operationer, för barn finns inget som heter sjukskrivning så X har snabbt varit åter i skolansvärld. Följderna blev att X aldrig kände sig delaktig utan alltid efter och utanför.

Upp till klass 2 var X en glad och lyckligt ovetande person, även om hen hade svårt att hänga med redan då. Men lärare och assistenter var noga med delaktighet och att hen hade kompisar. Efter den tiden blev allt svårare o svårare för X. Kompisar försvann, mobbing blev vardag och hen blev mer och mer utanför.

Vid valet till gymnasiet hade dock X ett hopp, att bli ledare inom handikappidrott och ffa sitski. Just det året togs den möjligheten bort från Barn o fritidsprogrammet.

Därav samt stor frånvaro p g a sjukhusvistelser blev även gymnasiet en katastrof för X. Svek och svek har varit återkommande och det har lett till stor tillitsbrist för allt och alla.

När X slutar gymnasiet tar hen o skolkurator kontakt med AF. X skrivs in men sen händer absolut ingenting på 8 månader.

Och X är inte en person som säger något, hen blir utan ekonomisk ersättning.

Får tillslut försörjningsstöd då jag håller på att gå under.

Men inget mer, absolut ingen tar tag i X s framtid.

Inte förrän Lisa kommer in i hens liv börjar saker hända. Lisa har varit en livboj, hon har funnits och försökt bygga upp ett tidigare obefintligt självförtroende och självkänsla hos X.

X har med hennes tålmod och pushning kommit ut och provat på olika arbetsplatser och på vissa trivts riktigt bra.

Men som vanligt har det hänt saker som gjort att X ej kunnat stanna kvar på dessa platser.

Lisa har dock fångat upp stöttat och peppat X vidare för att X ska hitta sin plats i livet och samhället.

Tyvärr har X och Lisas möjligheter begränsats även av det sorgliga att vår Region inte lyckats med en psykiatriutredning och det har gjort att X ej tillhör LSS.

Som anhörig har jag för första gången sedan X föddes kunnat släppa taget, då Lisa kom in i bilden, jag har kunnat jobba med mitt medberoende och övat på att bara vara mamma.

Det X lärt sig i livet är att ingen bryr sig, alla försvinner, svek och tilliten försvann. Det tar därför mycket lång tid att bygga upp ett förtroende och känna tillit igen.

Den tillit som Lisa lyckats bygga upp har tagit tid. och blir svårare o svårare att bygga upp ju fler gånger han blir sviken, lämnad utan trygghet.

Att avsluta detta projekt nu med relativt kort varsel blir förödande. Ett stort svek för denna grupp av människor.

Det är en kategori som inte gör sin röst hörd. Det behövs människor som Lisa för dem, som orkar och vill kämpa för att dessa "utanför" människor som inte passar in så lätt.

Vad händer när ALLA sviker?

De här människorna har inte många som bryr sig, kanske inte en enda vän. Inte mycket att leva för. Tänk efter före ni beslutar att avsluta en så viktig verksamhet. Kanske det enda vissa har att leva för.